

**С. В. Зайков, О. П. Литвинюк, Н. А. Гріцова, О. Д. Ніколаєва,
В. Б. Яроцинський, Л. В. Веселовський**

МУЛЬТИРЕЗИСТЕНТНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ У МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова*

Туберкульоз (ТБ) у медичних працівників (МП) на сьогодні в Україні є однією з найактуальніших проблем не лише фтизіатрії, але й всієї системи охорони здоров'я. При цьому основною проблемою в сфері боротьби з професійним ТБ є хіміорезистентні форми цього захворювання. У зв'язку з цим нами вивчено частоту та структуру мультирезистентного ТБ (МРТБ) серед МП та населення Вінницької області з випадками вперше діагностованого ТБ в 2007-2015рр. Відповідні дані (у %) наведені в таблиці.

Згідно одержаних нами даних, у МП за 9-річний період дослідження було виявлено 8,9 % випадків МРТБ, що в 2,54 рази поступалося його частоті (22,6 %) серед населення області, $p < 0,05$. При цьому мультирезистентність діагностувалася за допомогою культурального (30,0 % випадків), фенотипового (50,0 % випадків) та молекулярно-генетичного методу (20,0 % випадків) методів дослідження.

Аналіз структури МРТБ показав, що в половині випадків виявлялася резистентність до 3 (HRE) або 4 (HREZ) препаратів 1-го ряду. Аналіз клінічної структури МРТБ у МП показав, що

стійкість до основних препаратів 1-го ряду діагностувалась переважно при інфільтративній (50,0 %) та дисемінованій (40,0 %) формах захворювання. Із 10 випадків МРТБ деструкція легеневої паренхіми спостерігалась у 60,0 % МП.

МРТБ однаково часто реєструвався у МП жіночої та чоловічої статі. В професійній структурі МРТБ переважали випадки захворювання у молодшого (40,0 %) та середнього (40,0 %) медичного персоналу, а також у 20,0 % лікарів. Слід відмітити, що значна кількість (40,0 %) випадків МРТБ серед МП була виявлена у працівників протитуберкульозних установ (ПТУ). Ми розраховали показник захворюваності на МРТБ у МП ПТУ та загальної лікувальної мережі (ЗЛМ). Так, для працівників ЗЛМ він склав 3,72 на 100 тисяч МП ЗЛМ, а для працівників ПТУ — 86,94 на 100 тисяч МП ПТУ. Отже, захворюваність на МРТБ у МП ПТУ виявилася в 23,4 рази вищою, ніж у МП ЗЛМ, $p < 0,01$.

Таким чином, МРТБ у МП залишається серйозною проблемою, яка потребує подальшого вивчення та розробки адекватної схеми діагностичних профілактичних заходів.

Таблиця

Частота МРТБ серед МП та населення Вінницької області в 2007-2015рр.

Контингенти	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Всього
МП	6,2	0	0	6,3	5,3	18,7	10	22,2	11,1	8,9
Населення	24,2	21,2	22,5	21,4	22,6	25,3	22,4	22,0	22,2	22,6